

Vitale grond onder je voeten, ruimte om te leven

Roland Groskamp is eigenaar van Tuingoed Bonatèr in Venhuizen (NH). Hij zorgt met veel aandacht voor dit stukje aarde en alles wat daar op leeft. Hij heeft daarbij twee idealen: smaak en delen. Delen van zijn land en visie. Tekst | Ilse Beurskens – van den Bosch Foto | Roland

Groskamp

Op een late zomerse dag fiets ik langs het IJsselmeer naar Tuingoed Bonatèr. Acht kilometer voor Enkhuizen sla ik linksaf en zie direct waar ik moet zijn. Hoge walnoten flankeren een boerderij. Kinderfietsjes liggen verspreid over het erf. Kippen scharrelen tussen struikgewas. Als ik achterom loop, kom ik in een boomgaard waar hoog gras de gevallen appels heeft opgevangen. Gele kweeperen schitteren in de zon. Ik zie pipowagens en ik moet aan Pipi Langkous denken. Helemaal achterin vind ik Roland met drie jongens, bezweet met een voetbal onder zijn arm.

Smaak

Ik val met mijn neus in een heerlijke taart van eigen peren en noten.

‘Dat smaakt,’ zeg ik. ‘Ja’, steekt Roland van wal, ‘daar is het allemaal mee begonnen: smaak. Ik ben een hobbykok en in de negentiger jaren merkte ik dat smaak uit ons voedsel verdween. Melk, ook biologische, proefde opeens naar spoelwater. Ook groenten en fruit verloren hun smaak. Veel Demeter producten waren wel smaakvol. Om deze producten vers in huis te hebben, moest ik te veel kilometers afleggen, dus ging ik ze zelf verbouwen.’

Therapietuin

Roland woont met zijn gezin op het Tuingoed en beheert 30.000 m² samen met de vier mensen die hij in dienst heeft. Het Tuingoed is in omschakeling naar BD. Je kunt er jaarrond een grote verscheidenheid aan dagverse producten kopen. Je kunt er kamperen, meewerken, een cursus

biologisch-dynamisch tuinieren volgen, een kinderfeestje houden, een boeket bloemen plukken, tot rust komen en werken aan jezelf, - als je wilt onder begeleiding van Roland. Roland heeft de opleiding tuintherapie gedaan aan de Kraaybeekerhof in Driebergen. Roland: ‘Ik kan mensen op de tuin heel doelgericht aansturen, waardoor zij zich weer kunnen ontwikkelen tot wie ze werkelijk zijn.’ Op dit moment zijn het alleen kinderen die Roland begeleidt. ‘Er zijn steeds meer kinderen waar de maatschappij geen raad mee weet. Die blijven noodgedwongen thuis. Ouders zitten met hun handen in het haar. Deze kinderen zijn verkeerd geworteld. Er is iets misgegaan in de processen die voor een gezonde voedingsbodem voor het kind hadden moeten zorgen. Dat kan van alles zijn. Meestal kan ik wel iets met deze kinderen. Het buiten zijn, hier op de tuin, doet hen goed. Het heelt de verstoorde processen. De kinderen maken boomhutten, verzorgen de kippen en spelen met de hond.

Er ontstaan ook eigen initiatieven. Zo hebben we samen kippenvoer gezaaid, om te zien wat daar uit groeit.’ Aan kinderen in de basisschoolleeftijd geeft Roland zelf les. ‘Eerst een kwartiertje en dan direct weer naar buiten. Steeds langer kunnen ze de concentratie volhouden. Veel van de kinderen gaan uiteindelijk weer naar school, met enthousiasme. Sommige al na een half jaar.’

Grond om op te leven

Het is voor veel biologisch-dynamische boeren moeilijk om aan grond te komen. ‘Hoe helpen wij boeren aan grond?’ is het thema van deze uitgave. In contact met Roland realiseer ik mij dat wij mensen niet alleen vanwege onze voeding om vitale grond verlegen zitten, ook om te kunnen zijn. Om te kunnen ademen, uitrusten, werken, herstellen, nadenken, bezinnen, knuffelen. Roland helpt mensen aan een levende grond onder hun voeten. Wat doet dat?

Karin is vrijwilliger op Tuingoed Bonatèr. In mei dit jaar kwam ze voor het eerst, als kampeerder. Karin: “Het voelde meteen goed hier. Ik kom tot rust, tot mezelf. Ik voel hier een sfeer waarin wat je ook doet of bent: het is goed. Ik woon in Drenthe en heb momenteel geen werk. Ik kom regelmatig een paar dagen helpen, gewoon dat wat nodig is. Daar word ik blij van. Ik overnacht dan in mijn caravan.”

Alicia kampeert sinds drie jaar op het Tuingoed. Ze heeft samen met een vriendin twee retrocaravans gepimpt. Deze staan nu

op een beschut plekje met uitzicht over de wei waar het paard graast en waarachter de zon opkomt. Alicia: "Toen ik hier voor het eerst kwam, voelde ik meteen de rust. En blijdschap. Ik kon de dagstress van me af laten glijden. Dit is een plek met veel ruimte en vrijheid. Je hebt als kampeerder geen af-

gebakende plek. Je mag gaan staan waar je wilt. Er is altijd wat te doen. Als ik er ben, wijd ik weleens in de groentetuin. Of ik pluk en maak mooie mandjes vol oogst voor de campinggasten. Wij wonen in Hoorn. We komen ook avondjes vanuit het werk."

Eveline is afgestudeerd aan de Warmonderhof en heeft anderhalf jaar stage gelopen op het Tuingoed. Inmiddels is ze voor één dag in de week in dienst als tuinder. Eveline: "Roland wil de tuin delen. Dat proef je aan alles. Hij staat open voor allerlei nieuwe ideeën. Hij schept ruimte. Lettelijk maar ook innerlijk. Er moet hier veel gebeuren en er zijn weinig handen. Roland

heeft me leren loslaten: ook als het werk niet klaar is, is rust belangrijk. Naast tuinder ben ik ook theatermaker en wil ik graag met mijn eigen ideeën onderdeel zijn van deze inspirerende plek. Nu ben ik aan het nadenken over theater als dagbesteding."

Onze tuin is een wezen

Roland: "Toen ik hier kwam, in 1998, was de grond kaal. Ik ben begonnen met het planten van een singel van populieren en wilgen om de plek heen. Precies zoals boeren vroeger deden. Deze singel zorgt er op allerlei manieren voor dat onze tuin geborgen is. Hij biedt bescherming tegen wind, tegen rommel dat onze tuin in kan waaien. De vogels die erin nestelen voorkomen plagen. Populieren zijn antennes naar de kosmos. Zij beschermen tegen elektromagnetische straling. Onze tuin is een wezen; de singel is zijn huid. Mensen ervaren op verschillende manieren geborgenheid wanneer zij de huid

passeren. Deze beleving wil ik delen."

Droogte

Roland is 20 jaar meteoroloog geweest: "Aan de ligging van de verschillende drukgebieden, kon je de droogte van afgelopen zomer zien aankomen. Meestal herhaalt

zich dat, dus ik verwacht dat we daar de komende jaren wel vaker mee te maken krijgen."

Wat heb jij als boer gedaan toen je de droogte aan zag komen?

Roland: "Niet meer maaien en niet meer wieden. Ik ben een grote voorstander van zo veel mogelijk begroeiing laten staan. Onder brandnetels en smeewortel is de aarde vochtig en prachtig los. De wortels spitten mijn grond. Ik hoef niet te frezen. Dit doet ook het bodemleven goed.

Maar dat is maar één kant van het verhaal. Deze manier van landbouw, met veel onderbegroeiing, houdt vocht in de bodem

vast én zorgt dat er vocht in de lucht komt. Planten en bomen verdampen water, waardoor de lucht afkoelt en het kan gaan regenen. De droogte waar wij mee te maken hebben gehad, is een direct gevolg van de ontbossing in de wereld. Alles is met elkaar verbonden. Dat weet je als meteoroloog en

dat weet je als boer. Mensen hebben het over het mooie weer. Maar het is geen mooi weer... er is iets aan de hand! Daar maak ik mensen op attent en dat laat ik zien. Worteltjes zijn niet opgekomen en de fijnere bladgewassen als sla hebben het niet goed gedaan. De rest heeft zich weten te redden. Ik ben pas heel laat gaan beregenen, alleen in de boomgaard, om te voorkomen dat het fruit vroegtijdig uit de bomen viel.

Alicia: "Tijdens de droge zomer zag ik veel vergaan. Echt verdrietig werd ik ervan. Ik voelde me machteloos. Maar ook mooi om te zien wat sterk genoeg was om weer op te komen nadat er regen was gevallen. In

het begin ergerde ik mij aan het onkruid dat steeds weer terug kwam. Roland vertelde de functie ervan voor het land en dat er veel onkruidsoorten zijn die je kunt eten. Smeerwortel wordt gebruikt bij kneuzingen of gewrichten. Ook de jeuk van brandnetels is goed voor gewrichten en spieren. Daar word ik enthousiast van. Ik ben steeds meer geïnteresseerd in biologisch-dynamisch en hoe je planten en kruiden kunt gebruiken voor je gezondheid."

Een levende winkel

We staan bij de groentetuin, een grote ronde cirkel die in twaalf vakken is verdeeld. Ik herken pastinaak en palmkool tussen hoog rood amaranth. Daar omheen verschillende bessenstruiken. Daarboven een houten structuur waar volgend jaar druiven tegenaan zullen groeien.

Roland: "Dit is onze levende winkel! Ik wil graag lokaal leveren omdat ik rijp wil oogsten. Een rijp product heeft smaak en is dan pas klaar om geoogst en gegeten te worden. Alleen dan kun je van gezonde producten spreken. Dat vind ik echt. Ik wil dat wat ik oogst, de mensen dezelfde dag in huis hebben. We streven ernaar om het jaar rond producten te leveren: eten met de seizoenen. In de winter zijn er veel gewassen die onze vertering vertragen. Daardoor kom je zelf ook in een soort rust. De rust die in de winter nodig is. Als je in de winter zomergewassen blijft eten, dender je het hele jaar maar door. Daar word je gestrest van. We hebben vele jaren pakketten geleverd.

Dat liep goed, maar was ook niet helemaal mijn ideaal. Met pakketten kan ik wel vers en lokaal leveren, maar de beleving van mensen is minimaal en er is weinig contact. Wanneer mensen hier appels kopen, sta ik soms wel een uur met ze te kletsen. En ook dat is niet genoeg. Al praat ik heel graag: ik weet dat ik mensen niet kan overtuigen. Mensen moeten het zelf kunnen beleven. We hebben nu een nieuw plan. Onze hele tuin wordt een zelfpluktuin. Klanten komen onze tuin binnen, pakken een mandje en kunnen plukken wat ze willen kopen. Het jaar rond. Aangevuld met eigen appelmoes, zelf gedroogd fruit en geperst sap. Een levende winkel. Een levende winkel waar de producten zo lekker zijn, dat de mensen terug komen." 🍷

Voor meer informatie:

www.tuingoedbonater.nl

Meer stagiaires en vrijwilligers zijn van harte welkom.

Ilse Beurskens – van den Bosch, auteur en docent antroposofie en voeding.

"Tuingoed Bonatèr is een plek waar ik de grond onder mijn voeten als moeder aarde kon ervaren: ze draagt je, voedt je en toont je het leven."

